

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Збірник матеріалів

науково–практичній конференції

*«Наукові читання до 100-річчя від дня народження
Філіп'єва Івана Давидовича – видатного вченого у галузі агрохімії
та ґрунтознавства»,*

**присвяченої пам'яті доктора с.-г. наук, професора,
Заслуженого діяча науки і техніки України,
ФІЛІП'ЄВА ІВАНА ДАВИДОВИЧА**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Збірник матеріалів

науково–практичній конференції

***«Наукові читання до 100-річчя від дня народження
Філіп'єва Івана Давидовича – видатного вченого у галузі агрохімії
та ґрунтознавства»,***

**присвяченої пам'яті доктора с.-г. наук, професора,
Заслуженого діяча науки і техніки України,
ФІЛІП'ЄВА ІВАНА ДАВИДОВИЧА**

**20 вересня 2024 року
м. Одеса**

МІКРОБІОМ МІКОРИЗОСФЕРИ У ЗАПОБІГАННІ ЕКОЛОГІЧНИМ РИЗИКАМ В АГРОЦЕНОЗАХ	121
Карачинська Н. В., Ліщук А. М.	
ГУМУСОВИЙ РЕЖИМ ЧОРНОЗЕМУ ТИПОВОГО В КОРОТКОРОТАЦІЙНИХ СІВОЗМІНАХ З РІЗНИМ БОБОВИМ КОМПОНЕНТОМ	122
Кудря С. І., Тараріко Ю. О., Кудря Н. А., Личук Г. І.	
ОХОРОНА ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	127
Нагорнюк О. М., Палапа Н. В., Ше В. В.	
СИДЕРАЦІЯ – СПОСІБ ВІДНОВЛЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТУ	132
Резніченко Н. Д., Томницький А. В., Куліджанов Е. В.	
РОДЮЧІСТЬ ЧОРНОЗЕМУ ЗВИЧАЙНОГО ЗА ТРИВАЛОГО ІНТЕНСИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ В СІВОЗМІНІ	136
Чабан В. І., Подобед О. Ю.	

Кліматично орієнтовані технології вирощування сільськогосподарських культур

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ЗЕЛЕНОЇ МАСИ КУКУРУДЗИ НА СИЛОС В 2024 РОЦІ	139
Басюк П. Л., Грабовський М. Б., Качан Л. М., Павліченко К. В.	
ВИКОРИСТАННЯ БУРКУНУ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ПІВДНЯ	141
Влащук А. М., Дробіт О. С., Валентюк Н. О., Іванов Г. М.	
МОДЕЛЮВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕЛЕНОЇ МАСИ ЛЮЦЕРНИ В УМОВАХ ЗРОШУВАННОГО ТА НЕЗРОШУВАННОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В СТЕПУ УКРАЇНИ	145
Вожегова Р. А., Жигайло Т. С., Жигайло О. Л.	
ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ АГРОТЕХНОЛОГІЇ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ	148
Гадзало Я. М., Вожегова Р. А., Лікар Я. О.	
ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ ВЕГЕТАЦІЇ 2024 РОКУ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	151
Десятник Л. М., Семяшкін О. Ю.	
ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА АГРОКЛІМАТИЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМОГО ЯЧМЕНЮ В ПОЛТАВІ	154
Заєць С. О., Вольвач О. В., Барсукова О. А.	
АЗОТНЕ ЖИВЛЕННЯ ТА МІКРОДОБРИВА – ОСНОВА СТАБІЛЬНИХ ВРОЖАЇВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ПОТЕПЛІННЯ	159
Іваніна В. В., Прокоп'юк Т. П.	
ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА РІСТ І РОЗВИТОК РОСЛИН ТА УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ КАРТОПЛІ ВЕСНЯНОГО СТРОКУ САДІННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	161
Каращук Г. В.	
ЕФЕКТИВНІСТЬ БІОПРЕПАРАТІВ В АГРОЦЕНОЗАХ СОНЯШНИКУ В ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	164
Касьянов Є. О., Черних С. А., Лемішко С. М.	
ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	166
Корхова М. М., Кондрат В. О.	
ПІДВИЩЕННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	169
Костюкєвич Т. К., Домбровський Д. С.	

Використання регулятора росту Келпак РК сприяло збільшенню урожайності картоплі у сорту Арізона на 2,7, Вольюмія – 2,1, Коломба – 2,5%, а Мувер-Н – відповідно на 6,1, 5,2, та 5,5%.

Результати наших досліджень показали, що товарність продукції була різною у сортів картоплі. Найбільшою товарність бульб картоплі у середньому за два роки досліджень була у сортів Арізона та Коломба від 93,7-93,9 % без дії регулятора росту рослин до 95,8-96,2 % при застосуванні регулятора росту Мувер-Н.

Таким чином, в умовах зрошення Півдня України при весняному садінні для формування врожайності картоплі у межах 34-35 т/га з високими показниками якості та товарності продукції, рекомендується вирощувати сорти Арізона і Коломба та проводити обробку посівів у фазу бутонізації регулятором росту Мувер-Н нормою 0,4 л/га.

Література

1. Чечітко І. Сортова агротехніка картоплі: ключові елементи. *Агроном*. 2017. № 1. С. 190-191.
2. Клименко Т. В. Вплив альтернативного удобрення на продуктивність картоплі на ясно-сірому лісовому ґрунті. Т. В. Клименко. *Вісник ЖНАЕУ*. 2015. №2 (50). Т. 1. С. 248-255.
3. Методика польового досліду (Зрошуване землеробство): навч. Посіб. / В. О. Ушкаренко, Р. А. Вожегова, С. П. Голобородько та ін. Херсон: Грінь Д. С., 2014. 448 с.
4. Бондаренко Г. Л., Яковенко К. І. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві. Харків: Основа, 2001. 366 с.

ЕФЕКТИВНІСТЬ БІОПРЕПАРАТІВ В АГРОЦЕНОЗАХ СОНЯШНИКУ В ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ

Касьянов Є. О., здобувач ступеня доктора філософії,

Черних С. А., кандидат с.-г. наук, доцент,

Лемішко С. М., кандидат с.-г. наук, доцент

Дніпровський державний аграрно- економічний університет, м. Дніпро

За високої привабливості, що полягає в рентабельності соняшника як однієї з провідних технічних культур Степової зони країни, високої його господарської цінності і доволі важливого експортного компонента, обсяги вирощування культури стрімко зростають [1].

Внаслідок складних ситуацій в сівоzmінах, незабезпеченості соняшнику необхідною достатньою кількістю продуктивної вологи в шарі ґрунту, де знаходяться корені, та відсутності впродовж вегетаційного періоду опадів у розмірі 300-400 мм рослинам вельми складно сформувати високий врожай [2].

Природні екосистеми України, зокрема північної частини Степу, сьогодні потерпають від змін, що є суттєвими в аспекті погіршення кліматичних умов за рахунок нестачі вологи, непродуктивного її випаровування. Найважливіші життєві процеси рослин соняшнику, що залежать від резервів вологи (грунтової та повітряної), температурних показників, які мають високі значення, відносної вологості повітря, що знаходиться на низькому рівні проходять за невисоких темпів.

За великої кількості препаратів, що є в асортименті використання на культурі, біопрепарати відрізняються підвищеним рівнем метаболізму для запропонованих культур, активацією ендогенних речовин (від 2 до 3-4 разів) та ростом імунітету рослин (від 4 до понад 10 разів) та більш високим валовим збором врожаю (понад 5- 20%) [3, 5].

Для виробників, що займаються вирощуванням сільськогосподарської продукції, особливо важливим залишається отримання рекомендацій стосовно впливу біопрепаратів на рівень врожайності культур, зокрема соняшнику [4].

За проведення досліджень в 3-разовому повторенні з гібридом Епікур на ґрунтах, що мають близький до оптимального рівень родючості, в умовах Науково-освітнього центру практичної підготовки ДДАЕУ (регіоні з високою теплозабезпеченістю рослин) та дотримання параметрів, вимог і особливостей вказаного гібриду виявлений ріст інтенсивності процесів фотосинтезу та накопичення продуктів даного процесу.

За загальнонаукових та спеціальних методах досліджень, розміщенні варіантів досліду систематичним методом та використання загальноприйнятої агротехніки в несприятливому за зволоженню 2024 році (недоборі опадів, повітряної посухи) встановлено чуттєвий вплив на габітус рослин. Варто зазначити, що є відмінності у біометричних показниках рослин (у площі (сумарній) листя як в фазу 6-8 листків (ріст на 4,73%), так і за вегетацію гібриду (зростання на 7,36%) на найкращому варіанті АКМ, РК (0,2 л/т), крім того зроста і висота стебла (на 8,15%), хоча зміни були більш низького рівня по зрівнянню з 2023 роком. Тоді як на варіанті Трептолем, в.р.с., в дозі 20мл/т, тенденція збереглась і мала статистично доказовий рівень росту (більш ніж на 17,54%), що підтверджує ефективність запропонованих заходів. На інших варіантах досліду були більш низькими.

Література

1. Домарацький Є. О., Козлова О. П., Базалій В. В. Агробіологічне обґрунтування застосування біопрепаратів в технології вирощування соняшнику: монографія. Держ. Вищий навч. Закл. «Херсон. Держ. Аграр. Ун-т». Херсон: Олді-Плюс, 2019. 184 с.
2. Гамаюнова В. В., Кудріна В. С. Формування надземної маси і врожайності соняшнику під впливом окремих елементів технології вирощування. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв, 2020. Вип. 1. С. 50–57. DOI:10/31521/2313-092X/2020-1(105)-7.
3. Лемішко С. М., Черних С. А. Ефективність дії рістрегулюючих речовин і мікродобрив на процеси формування продуктивності соняшнику в

умовах Північного степу України. *Аграрні інновації*. 2023. № 17. С.94–98. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.17.12>

4. Головатенко А. В. Використання біопрепаратів на посівах соняшника в умовах степу України. Аграрна наука: стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 24–25 листопада 2022 р.). ОДАУ, Агробіотехнологічний факультет. Одеса, 2022. С. 38–41.

5. Черних С. А., Лемішко С. М., Касьянов Є. О. Ефективність передпосівного застосування біопрепаратів, біодобрив та рістрегуляторів в агроценозах соняшнику в Північному Степу України. Наукові основи адаптивного землеробства. *Матеріали Міжнародної наукової конференції з нагоди 100-річчя від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Федора Трохимовича Моргуна, 90-річчя Агрономічного факультету Дніпровського державного аграрно-економічного університету та Міжнародного дня здоров'я рослин*, (16–17 травня 2024 р., м. Дніпро). Дніпро: ДУ ІЗК НААН, 2024, с.128-130.

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Корхова М. М., кандидат с.-г. наук, доцент,

Кондрат В. О., здобувач ступеня доктора філософії

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Пшениця озима є головною зерновою продовольчою культурою світу. Україна на світовому ринку займає вагомий сходинок з виробництва та експорту зерна пшениці. У 2022/2023 маркетинговому році Україна попри військові дії, за обсягами виробництва пшениці зайняла 10 місце у світі [1].

У зв'язку зі значним подорожчанням мінеральних добрив, паливно-мастильних матеріалів та зниженням закупівельної ціни на зерно пшениці, економічна ефективність вирощування культури зменшилася [2]. Постає питання у розробці та застосуванню енергоощадних елементів технології вирощування пшениці. Поряд з цим, в усьому світі стрімко розвиваються технології, які мінімалізують механічне навантаження на ґрунти та сприяють зменшенню викидів вуглекислого газу в атмосферу. Однією з таких технологій є No-till, яка сприяє відновленню родючості ґрунту та економить фінансові та технічні ресурси, що в умовах воєнного стану є дуже актуальним.

Норми висіву насіння пшениці озимої – один із найважливіших агротехнічних елементів технології вирощування, який залежить від ґрунтово-кліматичної зони вирощування, попередника, сорту, строку сівби, обробітку ґрунту, способу сівби. Незважаючи на те, що цей елемент технології давно вивчається, з розвитком селекції, появою у виробництві нових сівалок з різною шириною